

רשימה מס. 7 של עתורות

העתודות הן הגרעין הטיפוחי של עדר הפרות. רובן מוזרעות במתוכנן בזירמה של הפרים הטובים ביותר בארץ ובחור"ל. תרומתן להשבחה של אמהות הפרים היא בעליגותן הגאנאטית.

העתודות עד מס' 450 הניבו בממוצע כ-1100 ק"ג חמ"ש (חלב מתוקן ל-3.5% שומן) מעל עדריהן, ואילו מאז שהמחשב מאתר את המועד מדות לעתודות נמצא מבחר רב יותר של מועד בממוצע על התנובה הממוצעת בעדריהן בלמעלה מ-2000 ק"ג חמ"ש (ראה רשימות העתודות במשק הבקר והחלב מס' 55, 64, 76, 89, 97 ובחבורת "סיכומי ספר העדר" 1969).

הסטיה בתחלובה אחת, כפול 0.22 ; הסטיה הממוצעת בשתי תחלובות, כפול 0.30 ; הסטיה הממוצעת בשלוש תחלובות, כפול 0.33. אומדן היתרון הגאנאטי הממוצע של העתודות שאושרו בין 4/69 ל-3/70 (טבלה מס' 1) היה 560 ק"ג חלב. מכאן שיש לצפות, שבנותיהן עשויות להניב בממוצע 280 ק"ג חמ"ש מעל בנות-זמןן בעדריהן, וכן בניהן יירשו בממוצע יתרון גאנאטי של 280 ק"ג חמ"ש. נכדותיהן, בנות-בניהן, עשויות להניב 140 ק"ג חמ"ש יותר מאשר נכדותיהן של פרות ממוצעות.

הסטיה הממוצעת איננה אמצעי השוואה מדויק בין פרות, שנחלבו מספר תחלובות שונה. לכן הוספנו ברשימת העתודות מס' 7 (טבלה

טבלה מס' 2 — מבחני 305 יום, מעודכנים ליום 1,470, של פרים פעילים במועד זה

שם הפר	מספר בנות	המבחן בק"ג		שם הפר	מספר בנות	המבחן בק"ג	
		חלב	חמ"ש			חלב	חמ"ש
ארי 012	188	157	128	נירון 067	85	114	148
בגתן 005	140	390	377	סייר 021	121	213	180
בוגר 063	46	106	198	עדי 976	1486	202	135
בינגו 074	83	415	336	עלם 060	51	294	301
בני 019	193	270	223	צהל 073	69	88	119
בראון 973	1173	241	232	צין 996	329	226	160
חביב 058	48	19	84				

202 210
404 420

המבחן הממוצע
היתרון הגאנאטי הממוצע

הפרים הצעירים תהיינה בממוצע טובות יותר בייצור חמ"ש מאשר בנות-זמן, בנות הפרים הבדוקים.

העתודות ברשימה מס' 7 הינן בנות 39 פרים, כמפורט להלן:

עוזי — 10 בנות, נצר, בראון, כל-אחד — 9 בנות, עדי — 7, דביר — 5, חרוץ, סדן, צמד, תור, כל-אחד — 4 בנות, בגתן, צהל, חלוץ, גבעון, מותק, כל-אחד — 3 בנות, סירה, פלח, מקסים, רץ, כל-אחד — 2 בנות, 21 פרים עם כל-אחד בת אחת.

במבחן הגוף נבדקים 7 פריטים, כל-אחד ע"י 4 ציונים אפשריים: ++, +, =, —. אין מאשרים פרה, שהיא שלילית בפריט אחד. מכאן, שקיימת האפשרות התיאורטית, שעבודה תצי בור בין 0—14 ציוני פלוס.

בטור האחרון בטבלה מס' 1 ציינו את מס' ציוני-פלוס של כל עבודה.

ראובן ברענן, ד"ר ר. צולר

ספרות

- (1) — ברענן — על הבקר הפריזי ישראלי. משק הבקר והחלב מס' 106.
- (2) — ברענן — התוחלת מפרים צעירים. השדה, מ"ט, יוני 1969.

כעת נוכל לנסות לאמוד את התרומה להש"בחה של האמהות בכוח של הפרים לעומת האבות בכוח, שהם הפרים הבדוקים החיים. היתרון הגנטי של הפר הוא כפול מהמבחן ע"פ בנותיו, כי הבנות יורשות רק מחצית הגאנים של אביהן.

בטבלה מס' 2 המבחנים המעודכנים ליום 1.4.70 של הפרים הנבחרים במבחן מלא (305 יום), אשר בשימוש במחצית הראשונה של 1970.

נראה שיתרון ההשבחה הצפוי מהאמהות בכוח של הפרים הצעירים גדול משל האבות בכוח: 560 ק"ג חמש לעומת 404 ק"ג חמ"ש.

אומדן היתרון הגנטי של העגלים לגידול שנולדו בשנת 1968 הראה שהיתרון הגנטי הממוצע של אבותיהם היה 370 ק"ג חמ"ש (פעמיים ההפרש במבחן) ושל אמותיהן 654 ק"ג חמ"ש (2), מכאן שהיתרון הגנטי של העגלים 512 ק"ג חמ"ש מעל הסטנדרד של 1968. מבחניהם הצפוי לעומת הסטנדרד של בנות-זמן מ-1968 הוא איפוא 256 + ק"ג חמ"ש לעומת מבחן ממוצע של אבותיהם — 185 + ק"ג חמ"ש.

נראה, כי הבחירה היעילה של העתודות והאמהות לפרים נותנת סיכוי סביר שבנות

▲ אריה מנס הביא לדפוס חוברת נאה, בה מרוכזים נתונים מביקורת חלב ב' בשנת תשכ"ט (68/69). להלן קטעים אחדים מהדו"ח הנ"ל.

בס"ה הצטרפו לביקורת זו ב-16 מושבים 146 משקים. כידוע, אין מחייבים את כל בעלי העדרים שבמושב להשתתף לביקורת ויש מושבים, בהם רוב המתיישבים עדיין מהססים, ולעומתם כאלה, בהם הביקורת מקיפה כבר מספר ניכר של משקים. באביגדור התקיימה הביקורת ב-33 משקים ובמושבים הוותיקים תל-עדשים ומרחביה, "העיוז" להצטרף לביקורת — 8 בתל-עדשים ו-4 במרחביה. בס"ה סיימו בתשכ"ט בביקורת ב', ב-16 המושבים, 1643 פרות את תחלובותיהן המבוקרות, מהן: 406 מבכירות עם תנובה ממוצעת של 4712 ק"ג, פרות בתחלובה שניה עם 5314 ק"ג בממוצע, 328 פרות בתחלובה שלישית עם 5911 ק"ג ו-515 פרות בתחלובות של מבוגרות — עם 5892. % השומן הממוצע נע בכל הפרות לגיליהן השונים סביב 3.5.

83 פרות מבין ה-1643 הניבו תנובות שמעל ל-7000 ק"ג. האלופה בין אלה היא הפרה, "חנוכה", בת אריאל, ממשקו של ברסקי נוח בניר-בנים; היא הניבה בתחלובתה ה-4 10.725 ק"ג חלב ב-325 ימי חליבה. 16 פרות הניבו תנובות שבין 8000 ק"ג ל-8900 ק"ג. מן הראוי להזכיר שתנובות אלו הושגו בשתי חליבות ביממה.